ובלבד שלא יערים. פרש"י בשתי קדרות שיאמר אני לריך להזמין אורחים או יבאו לי אורחים אבל בקדרה אחת מותר להעריב ולהרבות בה חזיון לעיל דאפי' מיום טוב לחבלו שרי בכך ואם תאמר מאי שנא מהיא דרב אדא ע דמעריב ומלא גרמא גרמא וי"ל דשאני התם דהוי עבוד אוכלין בעלמא ומשום שמחת יום טוב התירו א דאי לאו הכי חייש שמא יסריח הבשר וממנע ולא שחיט אבל הכא מיירי בבשול דחמור וגם היה יכול לעשות תקנה על ידי עירובי תבשילין ב מבעוד יום ג:

על מה נחלקו על דג וביצה שעליו שב"ש אומרים שני תבשילין.

ודג וביצה שעליו אינו משוב אלא תבשיל אחד וב"ה אומרים תבשיל אחד כלומר תבשיל אחד כי האי גוונא כגון דג וביצה שעליו משוב שני תבשילין וקשה לישנא לא משמע הכי לכך נראה לי דגרס אפכא ד ב"ש אומרים תבשיל אחד פירוש דג וביצה שעליו אינו משוב אלא תבשיל אחד ולריך עוד תבשיל אחר ובית הלל אומרים שני תבשילין פירוש דג וביצה שעליו משוב שני תבשילין:

אמר רבא הלכתא כתנא דידן ואליבא דב"ה. פירש רש"י ואליבא דבית הלל דקאמר תבשיל אחד ואר"ת דלאפיה לריך לערב גם בשר ואינו יכול לאפות על ערוב תבשיל (ה) אחד דהא קיימא לן כרבי אליעזר דאמר אין מופין אלא על האפוי ואין מבשלין אלא על המבושל מדקא מייתי סתמא דגמ' כוותיה לעיל ו בריש פרקין דקאמר ותנא מייתי לה מהכא והא דקאמרי ב"ה לעיל מינה אדם ערוב תבשיל אחד ועושה בו כל צרכו קאי אמאי דקאמר בית שמאי אין טוחנין את החמין אלא אם כן היו לו חמין טחונין מבעוד יום וכו' וסברי דאפי' בשלשה תבשילין לריך שיהא לכל אחד ואחד כגבו ועל זה קא מיירי ב"ה ואמרי דעל תבשיל אחד עושה בו כל צרכו כלומר כל מיני תבשילין כגון חמין וכיולא בו והא דקאמר אביי לא שנו אלא תבשיל אחד אבל פת לא היינו דווקא היכא דאינו רולה לאפות אבל אם היה רולה לאפות היה לריך פת ד ולא נהירא להר"ר יאסף אדא דמכל הני משמע דלא לריך אלא תבשיל אחד לכל דבר אין לאפות אין לבשל ומה שמביא הש"ס לעיל דר' אליעזר לאו משום דהלכתא כותיה אלא אסמכתא בעלמא מייתי על עירובי תבשילין אלא אדרבה קיימא לן כרבי יהושע לגבי דרבי אליעזר משום דרבי אליעזר שמותי הוא ורבי יהושע פליג עליה בירושלמי ואמר אופין ומבשלין על המבושל ומ"מ אור"י לא מלאני לבי לעבור על דברי דודי ולריך שני תבשילין פת ותבשיל וכן עמא דבר ו:

ואי איתא ליתני עבר ואפה מותר אמר רב אדא בר מתנה תנא תקנתא דהיתרא קתני תקנתא דאסורא לא קתני ת"ש מי שהניח עירובי תבשילין הרי זה אופה ומבשל ומטמין ז ואם רצה לאכול את עירובו הרשות בידו אכלו עד שלא אפה עד (ח) שלא הטמין הרי זה לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין לא לו ולא לאחרים ולא אחרים אופין ומבשלין לו אבל מבשל הוא ליו"ט ואם הותיר הותיר לשבת ובלבד שלא יערים ב ואם הערים אסור אמר רב אשי הערמה קא אמרת שאני הערמה דאחמירו בה רבנן טפי ממזיד רב נחמן בר יצחק אמר הא מני חנניה היא ואליבא דבית שמאי דתניא ט חנניה אומר בית שמאי אומרים אין אופין אלא אם כן ערב בפת ואין מבשלין אא"כ ערב בתבשיל ואין טומנין אלא אם כן היו חמין טמונין מערב יום טוב ובית הלל אומרים מערב בתבשיל אחד ועושה בו כל צרכו י (תנן) יא המעשר פירותיו בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל לא צריכא דאית ליה פירי אחריני ת"ש יב המטביל כליו בשבת בשוגג ישתמש בהן במזיד לא ישתמש בהן לא צריכא דאית ליה מאני אחריני א"נ אפשר בשאלה ת"ש יג המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל אסורא דשבת שאני: בית שמאי אומרים שני תבשילין: מתניתין דלא כי האי תנא דתניא יד אמר רבי שמעון בן אלעזר מודים בית שמאי ובית הלל על שני תבשילין שצריך על מה נחלקו על דג וביצה שעליו שב"ש אומרים שני תבשילין ובית הלל אומרים תבשיל אחד ושוין שאם פרפר ביצה ונתן לתוך הדג או שרסק קפלוטות ונתן לתוך הדג שהן שני תבשילין אמר רבא הלכתא כתנא דידן ואליבא דב"ה: אכלו או שאבד הרי זה לא יבשל עליו וכו': אמר אביי טו נקטינן התחיל בעיסתו ונאכל עירובו גומר: **מתני'** חל להיות אחר השבת בית שמאי אומרים מטבילין את הכל מלפני השבת וב"ה אומרים כלים מלפני השבת טז ואדם בשבת ושוין טז שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרן אבל לא מטבילין יח ומטבילין מוגב לגב ומחבורה לחבורה: **גמ'** דכולי עלמא מיהת כלי בשבת לא מאי טעמא אמר רבה יט גזרה

שמא

ואי איתא. דעבר ואפה מותר מכדי תנא דתקנתא קא מיהדר נתני נמי הך תקנתא בהדי הך דתקנה קמתו: **תקנתא דהיתרא.** העשויה בהיתר: **שלא יערים.** לאחר שבשל לצורך (כ) לומר עוד אני לריך להזמין אורחים ויבשל תבשילין אחרים לשבת אבל בקדרה אחת אם ירבה לשבת הא אמר דאפי' לחול שרי כדלעיל ל ממלאה אשה קדרה בשר ואע"פ שאינה לריכה אלא לאחיכה אחת: **ואם הערים אסור.** לאכול דאחמור רבנן בהא מילתא שלא לעקור תורת עירוב. ולא דמי להערמה כ דרב אדא בר אהבה דמלא גרמא גרמא דאין עבוד באוכלין כ ואי משום טרחא הא עדיפא דלמא חס שלא יסריח הבשר וממנע ולא שחיט וקס"ד דהוא הדין לעבר ואפה: **שאני הערמה דו.** לעולם עבר ואפה מותר והערמה אינה ראיה לכאן דשאני הערמה ממזיד דאיכא למימר אחמור בה רבנן בהערמה טפי ממזיד דאלו מזיד רשע הוא לעבור על דברי חכמים ואין אחרים למדים הימנו והוא עצמו משים אל לבו ושב הלכך לא מעקרא תורת עירוב אבל מערים סבור לעשות בהיתר הלכך לא ישיב אל לבו לחזור בו ואחרים למדין הימנו ומעקרא תורת עירוב הלכך קנסוהו רבנן: **הא מני.** דקתני אם הערים אסור: **חנניה היא.** דשמעינן ליה דמחמיר בעירובי תבשילין ואליבא דבית שמאי: **ממזיד לא יאכל.** שעבר על השבות דאין מוגבין תרומות ומעשרות ביו"ט ז אלמא אחמור רבנן במילתייהו ואפי' גבי עונג שבת: **דאית ליה פירי אחריני.** לשבת: **המטבילו כליו.** במקוה שיש לו בחצרו ועבר אדרבנן דאמרי במתניתין ח מטבילין כליס מלפני השבת דגרלה כמתקן: **ישתמש בהן.** בו ביום: **אפשר בשאלה.** לשאול כליס מחברו ולהשתמש: **איסורא דשבת.** בשול שבת מאבות מלאכות הוא ואיסור קטילה הוא הלכך קנסוה רבנן למזיד אל לבל עבר ואפה ביום טוב לשבת איסורא דרבנן הוא דעבד: **על מה נחלקו על דג וביצה שעליו שבית שמאי אומרים שני תבשילין.** לריך חה כתבשיל אחד שמתובר בו ובטיל לגביה וב"ה אומרים דיו בתבשיל אחד כזה: **ושוין שאם פרפר ביצה.** מבושלת ונתן לתוכו דלחודיה קאי שהן שני תבשילין: **שרסק.** מינלי"ר בלע"ז: **קפלוטות.** כרתי פורי"ם בלע"ז: **לשנא דידן.** דתמתי' דקתני ב"ה שרו בתבשיל אחד: **אם הפחיל בעיסתו.** לתקנה ולאפותה ע"י עירובו: **מתני' מעבירין את הכל.** כל הלריך

ולאפי' בשבת שרו בחלב ובגמרא מפרש מאי טעמא דכלים אסורים: **ושוין שמשיקין את המים.** מים שיש לו מיס יפין לשתות ונטמאו ממלא מהן כלי אבן ונותנם במקוה מים מלוחים עד שמשיק מיס למיס ונמצאו אלו זרועים ומחוברים למי המקוה ובטלי אגביהו וטהרו. ואין עוד טהרה במקוה לכל אוכל ומשקה אלא למיס ולא בתורת טבילה אלא בתורת זריעה כדאמרינן בפסחים בפרק כל שעה (דף לד:): **אבל לא מטבילין.** בגמרא כ מפרש שאין נותנין אותן בכלי עד טמא הלריך טבילה להשיקן בו כדי להעלות טבילה לכלי אגב השקת המיס: **ומטבילין מגב לגב.** ביום טוב: **ומחבורה לחבורה.** בגמרא כא מפרש לה: **גמ' ויעבירנו**

מטמא. דקתני שרו בתבשיל אחד: **אם הפחיל בעיסתו.** לתקנה ולאפותה ע"י עירובו: **מתני' מעבירין את הכל.** כל הלריך טבילה בין אדם בין כלים: **מלפני השבת.** דקי"ל בר"ה (דף טז:) חייב אדם לטהר את עצמו ברגל לכתיב ובגבלתם לא תגעו (ויקרא יא) ומוקים לה ברגל הלכך טבילת מערב שבת דאסור להטביל בשבת ובין"ט: **ובין הכל אומרים לו.** והא דנקט שבת דבומה אשמועינן לב"ה

לחפי' בשבת. דאי לאו הכי אי אפשר לו לאכול אלא אם כן יאפה ויבשל ומטמין ז ואם רצה לאכול את עירובו הרשות בידו אכלו עד שלא אפה עד (ח) שלא הטמין הרי זה לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין לא לו ולא לאחרים ולא אחרים אופין ומבשלין לו אבל מבשל הוא ליו"ט ואם הותיר הותיר לשבת ובלבד שלא יערים ב ואם הערים אסור אמר רב אשי הערמה קא אמרת שאני הערמה דאחמירו בה רבנן טפי ממזיד רב נחמן בר יצחק אמר הא מני חנניה היא ואליבא דבית שמאי דתניא ט חנניה אומר בית שמאי אומרים אין אופין אלא אם כן ערב בפת ואין מבשלין אא"כ ערב בתבשיל ואין טומנין אלא אם כן היו חמין טמונין מערב יום טוב ובית הלל אומרים מערב בתבשיל אחד ועושה בו כל צרכו י (תנן) יא המעשר פירותיו בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל לא צריכא דאית ליה פירי אחריני ת"ש יב המטביל כליו בשבת בשוגג ישתמש בהן במזיד לא ישתמש בהן לא צריכא דאית ליה מאני אחריני א"נ אפשר בשאלה ת"ש יג המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל אסורא דשבת שאני: בית שמאי אומרים שני תבשילין: מתניתין דלא כי האי תנא דתניא יד אמר רבי שמעון בן אלעזר מודים בית שמאי ובית הלל על שני תבשילין שצריך על מה נחלקו על דג וביצה שעליו שב"ש אומרים שני תבשילין ובית הלל אומרים תבשיל אחד ושוין שאם פרפר ביצה ונתן לתוך הדג או שרסק קפלוטות ונתן לתוך הדג שהן שני תבשילין אמר רבא הלכתא כתנא דידן ואליבא דב"ה: אכלו או שאבד הרי זה לא יבשל עליו וכו': אמר אביי טו נקטינן התחיל בעיסתו ונאכל עירובו גומר: **מתני'** חל להיות אחר השבת בית שמאי אומרים מטבילין את הכל מלפני השבת וב"ה אומרים כלים מלפני השבת יז ואדם בשבת ושוין יז שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרן אבל לא מטבילין יח ומטבילין מוגב לגב ומחבורה לחבורה: **גמ'** דכולי עלמא מיהת כלי בשבת לא מאי טעמא אמר רבה יט גזרה

שמא

ואי איתא. דעבר ואפה מותר מכדי תנא דתקנתא קא מיהדר נתני נמי הך תקנתא בהדי הך דתקנה קמתו: **תקנתא דהיתרא.** העשויה בהיתר: **שלא יערים.** לאחר שבשל לצורך (כ) לומר עוד אני לריך להזמין אורחים ויבשל תבשילין אחרים לשבת אבל בקדרה אחת אם ירבה לשבת הא אמר דאפי' לחול שרי כדלעיל ל ממלאה אשה קדרה בשר ואע"פ שאינה לריכה אלא לאחיכה אחת: **ואם הערים אסור.** לאכול דאחמור רבנן בהא מילתא שלא לעקור תורת עירוב. ולא דמי להערמה כ דרב אדא בר אהבה דמלא גרמא גרמא דאין עבוד באוכלין כ ואי משום טרחא הא עדיפא דלמא חס שלא יסריח הבשר וממנע ולא שחיט וקס"ד דהוא הדין לעבר ואפה: **שאני הערמה דו.** לעולם עבר ואפה מותר והערמה אינה ראיה לכאן דשאני הערמה ממזיד דאיכא למימר אחמור בה רבנן טפי ממזיד דאלו מזיד רשע הוא לעבור על דברי חכמים ואין אחרים למדים הימנו והוא עצמו משים אל לבו ושב הלכך לא מעקרא תורת עירוב אבל מערים סבור לעשות בהיתר הלכך לא ישיב אל לבו לחזור בו ואחרים למדין הימנו ומעקרא תורת עירוב הלכך קנסוהו רבנן: **הא מני.** דקתני אם הערים אסור: **חנניה היא.** דשמעינן ליה דמחמיר בעירובי תבשילין ואליבא דבית שמאי: **ממזיד לא יאכל.** שעבר על השבות דאין מוגבין תרומות ומעשרות ביו"ט ז אלמא אחמור רבנן במילתייהו ואפי' גבי עונג שבת: **דאית ליה פירי אחריני.** לשבת: **המטבילו כליו.** במקוה שיש לו בחצרו ועבר אדרבנן דאמרי במתניתין ח מטבילין כליס מלפני השבת דגרלה כמתקן: **ישתמש בהן.** בו ביום: **אפשר בשאלה.** לשאול כליס מחברו ולהשתמש: **איסורא דשבת.** בשול שבת מאבות מלאכות הוא ואיסור קטילה הוא הלכך קנסוה רבנן למזיד אל לבל עבר ואפה ביום טוב לשבת איסורא דרבנן הוא דעבד: **על מה נחלקו על דג וביצה שעליו שבית שמאי אומרים שני תבשילין.** לריך חה כתבשיל אחד שמתובר בו ובטיל לגביה וב"ה אומרים דיו בתבשיל אחד כזה: **ושוין שאם פרפר ביצה.** מבושלת ונתן לתוכו דלחודיה קאי שהן שני תבשילין: **שרסק.** מינלי"ר בלע"ז: **קפלוטות.** כרתי פורי"ם בלע"ז: **לשנא דידן.** דתמתי' דקתני ב"ה שרו בתבשיל אחד: **אם הפחיל בעיסתו.** לתקנה ולאפותה ע"י עירובו: **מתני' מעבירין את הכל.** כל הלריך

לחפי' בשבת שרו בחלב ובגמרא מפרש מאי טעמא דכלים אסורים: **ושוין שמשיקין את המים.** מים שיש לו מיס יפין לשתות ונטמאו ממלא מהן כלי אבן ונותנם במקוה מים מלוחים עד שמשיק מיס למיס ונמצאו אלו זרועים ומחוברים למי המקוה ובטלי אגביהו וטהרו. ואין עוד טהרה במקוה לכל אוכל ומשקה אלא למיס ולא בתורת טבילה אלא בתורת זריעה כדאמרינן בפסחים בפרק כל שעה (דף לד:): **אבל לא מטבילין.** בגמרא כ מפרש שאין נותנין אותן בכלי עד טמא הלריך טבילה להשיקן בו כדי להעלות טבילה לכלי אגב השקת המיס: **ומטבילין מגב לגב.** ביום טוב: **ומחבורה לחבורה.** בגמרא כא מפרש לה: **גמ' ויעבירנו**

בכ א מיי' פ"ו מהל' יו"ט הל' ה טוש"ע א"ח סי' תקכז סעיף טז:

כא ב מיי' שם הלכה י (וכ"מ שם הל' יא) סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקכז סעיף כד:

כב ג מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה טו טוש"ע א"ח סימן שלט סעיף ד:

כג ד מיי' שם הלכה ח סמג לאוין סה:

כד ה מיי' שם פ"ו הלכה כג טוש"ע א"ח סי' שיח סעיף א:

כה ו מיי' פ"ו מהלכות יום טוב הלכה ה טוש"ע א"ח סימן תקכז סעיף ח:

כו ז מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה ח סמג לאוין סה פה:

כז ח מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סימן שכו סעיף ח [וסי' תקיא סעי' ג]:

כח ט מיי' פ"ד מהל' יו"ט הלכה יח:

מוסף תוספות

א. שהתפסד בא להן מחמת שמחת י"ט ושלא מחמת פשיעתו. רשב"ם יא: ד"ה רב אדא. ב. דפשיעתו גרמה לו שלא הניח עירובי תבשילין או שנאבד ונאכל בפשיעתו שלא נשמרו כראוי לפיכך אסרו עליו הערמה. שם. ג. אין לחוש דילמא מימנע משמחת שבת כלל. תר"פ. ד. [ד]לכו"ע אינו אופה אלא על האפוי לפי שאין אפייה בכלל תבשיל. רשב"ם.

רבינו חננאל

ת"ש מי שהניח עירובי תבשילין הרי זה אופה ומבשל ומטמין, ואם רצה לאכול עירובו הרשות בידו. אכלו עד שלא אפה ועד שלא בישל ועד שלא הטמין, הרי זה לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין ולא אחרים אופין ומבשלין לו, אבל מבשל ליו"ט ואם הותיר הותיר לשבת, ובלבד שלא יערים, ואם הערים אסור. ודחה רב אשי ואמר אחמרו רבנן במערים טפי מבמזיד. רב נחמן בר יצחק אמר הא מתני' לחנניה היא אליבא דב"ש. (דתנן) [דתניא] אין אופין אא"כ עירב בפת, ואין מבשלין אא"כ עירב בתבשיל כו'. וב"ה אומרים מניח אדם עירובי תבשילין ועושה בו כל צרכו, כלומר אופה ומבשל ומטמין את החמין. ואתינן למפשטא לבעיין מן המעשר בשבת במזיד לא יאכל, כלומר הנה זה עבר ועישר, וקתני לא יאכל, ש"מ עבר ואפה נמי לא יאכל. ודחינן התם לענין שבת משום דאפשר ליה להתענג בפירי אחריני. וכן בענין המטביל כליו במזיד בשבת לא ישתמש בהן. ודחינן שאני התם דאית ליה כלי אחריני. [א"נ] אפשר לו לשאל כלים ולהשתמש בהן. וכן המבשל בשבת במזיד לא יאכל, הנה קנסינן ליה אם עבר ובישל. ודחינן איסורא דשבת שאני. **מתני'** בית שמאי אומרים שני תבשילין, ובית הלל אומרים תבשיל אחד ומודים ב"ש בדג וביצה שעליו שהן שני תבשילין. אכלו או שאבד כו'. מתני' דלא כי האי תנא, דתניא אר"ש לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שני תבשילין שצריך כו'. אמר רבא הילכתא כתנא דידן ואליבא דבית הלל דאמרי תבשיל אחד. **אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחילה,** שייר הימנו כל שהוא סומך עליו לשבת. אמר אביי נקטינן התחיל בעיסתו ונאכל עירובו או שאבד הרי זה גומר. **[מתני']** חל יום טוב להיות אחר השבת מטבילין כלים מלפני השבת ואדם בשבת. כלים דלאו בני סחיטה נינהו, בשבת מאי טעמא דלא מטבילינן להו.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אכלו עד שלא אפה עד שלא בשל עד שלא הטמין: (כ) רש"י ד"ה שלא יערים וכו' לצורך יו"ט לא יערים לומר עוד וכו' אם יהיה בשביל שבת: (ג) תוס' ד"ה אמר רבא וכו' על עירוב תבשיל דהא קיי"ל כל"ל ותיבת אחד נמחק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואם הערים. ואי משום טרחא. משמע דליכא שום איסור רק טרחא וקשה לי הא אף שאין עיבוד בחולין מ"מ מדרבנן אסור כדאיתא בסוגיא דשבת וכדכתיבא הר"ן פ"ק דחולין בסוגיא דהשוחט בשבת:

לעזי רש"י

מינצ"ר [מינצייר"ר]. לפרוס. פורי"ש [פוריל"ש]. כרשים (ירק מאכל).

מוסף רש"י

המעשר פירותיו בשבת. איסור שבות דרבנן היא כדתנן במשלין (לקמן לו.) אלו הן משוס שבות אל תלוה אין מגביהין תרומות ומעשרות, דמיחזי כמתקן וכן המטביל כליו, מטביל ממי איסורא דרבנן היא מפני שנראה כמתקן כלי (גיטין נד.). המבשל בשבת בשוגג יאכל. אפילו הוא עצמו ואפילו בו ביום (ב"ק עא. וחולין טו. וכני"ז גיטין נג.) ואין לריך להמתין עד הערב בכדי שיעשו, דהא דאמרינן בעצמא לערב בכדי שיעשו לית ליה לר' מאיר אלא היכא דעבד ישראל איסורא ובמזיד, דאיכא חיובא, אבל ממטייה הנאה מאיסורא, אבל בשוגג לא (חולין טו.). במזיד לא יאכל. בו ביום עד שתחשך, וכבר שיעשו, והוא הדין לאחיס ממי דאסור למיכליה בו ביום, דטעמא משום דלא

מטייה הנאה מאיסורא הוא וכי שרי לאוכלה בכדי שיעשו לא מטי ליה הנאה מיניה, ואיידי דתני ריפא בדידיה, דאסמעינן רבותא להמיכל, תני נמי מיפא בדידיה (שם, וכני"ז ב"ק עא.) אי: לא יאכל הוא דעדיף אבל אחרים ישראלים אוכלים (כתובות לד. וכני"ז חולין קטו.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ויעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים. ממקומו על המקוה: **ומי גורינן.** ומי אממור רבנן כולי האי בהך תקנתא דטבילת כלים למגזר התירא אטו איסורא וגזרה לגזרה: **ופסבירא.** דהא קושיא היא: **מוזכר זהיר בכו.** שלא יטמאו וכיון דזהיר בהו הויא להו טומאתן מלתא דלא שכיחא ולא גזרו בה רבנן: **מדלין.** מיס: **בדלי טמא וטוא טהור.** מאליו. והא לא דמי למטביל כלי ע"ג מימיו דמתני' דאסור דהתם כל עצמו לא בא אלא לטהר בין מיס בין כלי הלכך מוכחא מילתא דטבילה וטעמא דטבילה אסורה משום דגרמה כמתקן כלי והאי מחזי אבל הכא אין הכל יודעים שהדלי טמא והרואה אומר נשאוב מיס הללו היה צריך: **נגזור דלמא אתי לאטבוליה בעייה.** בלא שאינה שאני התם מתוך שלא הותרה לו אלא ע"י דליו דלו הוא איתיביה: **כלי שנטמא מעורב י"ט.** ובאב הטומאה דלקמן: **אין מטבילין אותו ביו"ט.** הואיל והיה לו להטבילו מבעוד יום: **ביו"ט מטבילין אותו ביו"ט.** ושמתם בו היום חולין אחין בריכין הערב שמש: **דלא שכיחא.** שהרי הכל מטהרין בדגל וכל שכן שזהירין מלטמטא: **כלי שנטמא באב הטומאה.** מערב י"ט דלעיל: **אין מטבילין אותו ביו"ט.** דכיון דטמא מן התורה הוה ליה כמתקן: **בולד הטומאה.** אין כאן תקון דמדאורייתא טהור מעליא הוא אחין כלי טמא אלא באב הטומאה כדתניא: בהכל שוחטין (דף כה.) אוכל ומשקה מטומאין מאויר כלי חרס ואין כל הכלים מטומאין מאויר כלי חרס משום דהוה ליה ולד הטומאה שמה שבתוכו אין מיטמא מחמת השרץ אלא מחמת אויר כלי. יש מפרשים כלי שנטמא באב הטומאה אפילו נטמא ביו"ט אין מטבילין אותו ביו"ט וטעמא משום דבעי הערב שמש דטומאה דאורייתא צריכה הערב שמש הלכך הואיל ואינו רואי היום לשמשים לא יטבילנו וקשיא לי הרי רואי להשתמש בו חולין אחין הערב שמש אלא לתרומה וקדשים כדתנן טבל ועלה אוכל במעשר העריב שמשו אוכלו בקדשים (נגעים פרק יד מ"ג): **ולד הטומאה היכי משכחת לה.** מי הוא הצריך להטבילו אינו אלא כהן דהא ולד הטומאה ראשון וכלי שנטמא בו שני ומותר לחולין אחין שני עושה שלישי בחולין וא"ל להטבילו אלא לתרומה: **זריזין הן.** ולא אתו למשרי דאב הטומאה. אי נמי זריזין מלבא טומאה לכליהן והוא מלתא דלא שכיחא: **אחין לה בגדים.** טהורים להחליף ולגבוש אחר טבילתה והיום י"ט ואינה יכולה להטביל את אלו שעליה: **מערמה וטובלת.** כשהיא לבושה וסלקא לה טבילה אף לכלים ולא מוכחא מלתא שהיא מתקנת לטבילת עצמה נכנסה ואדם מותר לטבול כב"ה דגרמה כמיקר כדלקמן: **רב יוסף אמר.** טעמא דמתני' דטבילת כלים בשבת וי"ט אסירא משום סחיטת בגדים אף הן בכלל כלים: **שמא ישפה.** אי שרית ליה לאטבוליהו בי"ט משהי להו עד י"ט שהוא פנוי ואתי בהו בתוך כך לידי תקלה להשתמש בהן תרומה: **רבא אמר.** טעמא דמתני' מפני שגרמה כמתקן כלי ודמיא לתקנת מלאכה וגזור עלה מדרבנן: **הינח מים יפין.** שדרך לרחוץ בהן:

בשרב

ר"ט שהוא פנוי ויבא לידי תקלה להשתמש בהן תרומה אבל אדם אין משהא עצמו מלטבול ועוד לא שייך למיחש לידי תקלה כל כך:

הדר

שמא יעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים. תימה אמאי לא קאמר שמא יוציאנו מרשות היחיד לרשות הרבים וי"ל שיש היכרא בפתח ובגפופי המלגר[א] [ח]:

גזרה י"ט אטו שבת. ולא הוי גזרה לגזרה די"ט ושבת אמת היא: **נגזור** השקה אטו הטבלה. וקשה לפרוך גגזור משום שמא יעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים להשיקן וי"ל דגבי הטבלת כלי צריך למגזר שמא יעבירנו לפי שלהוט[ב] להטבילו[ג] אבל בהשקת מיס[ד] אין להוט כל כך להשיקן דאפשר במיס אחריס וכן בסמוך בולד הטומאה לא פריך גגזור שמא יעבירנו לפי שאינו להוט כל כך להטבילו כיון דליכא אלא טומאה דרבנן:

מדלין בדלי טמא והוא טהור. מאליו תימה דבמתניתין אמר אין מטבילין כלי על גבי מימיו לטהרו וי"ל דהתם מיירי שהוא מלא מיס ויש בו זוכחה דלאטבולי קבעי ואסור להטביל כלי דמחזי כמתקן אבל הכא אין הכל יודעין שהדלי טמא וא"כ הרואה יהא סבור דלשאוב אבן, משום דלא מקבלי טומאה, דבקי"ל כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה לא מקבלי טומאה, ופירשנוה בתחילת יומא. ומותבינן עליה מדלין בדלי טמא. [כמו] וגם דלה [דלה] לגו. כלומר ממלאין בו מים מן הבור והוא טהור מאליו, כלומר אמאי לא גזרינן דלמא אתי לאטבוליהו. ודחינן מתוך שלא הותרה לו אלא ע"י מילוי, זכור הוא שאסור להטבילו ולא אתי לאטבוליה. וכן כלי שנטמא ביו"ט מטבילין אותו ביו"ט, ולא גזרינן דלמא אתי לאטבוליו כלי שנטמא מעיו"ט, מאי טעמא ביו"ט מזהר זהירי אינשי בכלים שלהן, וטומאת הכלים ביו"ט מלתא דלא שכיחא היא דהא זהירי בה, וכל מלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן. ומותבינן עליה **כלי שנטמא באב הטומאה כו'.** ושנינן וולד הטומאה לא משכחת לה דצריך טבילה לטהוריה שלא יטמא אלא גבי כהנים דאכלי תרומה, ושני עושה שלישי, והן זריזין ולא אתי לאטבוליי כלים שנטמאו באב הטומאה, אבל וולד הטומאה אינו מטמא, דאין שני עושה שלישי בחולין, ואי משתמשי בכלי שנגע בוולד הטומאה [ט] שרי ליה דהא לא מטמא, דבקי"ל אין שני עושה שלישי בחולין. וכן נדה שאין לה בגדים ללבוש, מערמת ביו"ט וטובלת בבגדיה, ונמצאו בגדיה מיטהרין עמה. משנינן בה מתוך שלא היתרתה לה להטביל כליה אלא ע"י מלבוש זכורה היא, ולא אתיא לאטבוליי בגדיה בפני עצמן. **ורב יוסף אמר,** מתני' גזירה משום סחיטה כו', ופשוטה היא. **רב ביבי אמר גזירה שמא ישהא.** פירוש כל כלים שנטמאו לו יאמר הנה ביו"ט שאין אני עושה מלאכה נטבלים, עכשיו טורוד אני במלאכתי, ונמצא משהא אותם ביו"ט. תניא כוותיה דרב ביבי כו'. **רבא אמר מפני שגראה כמתקן כלי.** פירוש אתמול לא היה יכול להשתמש בו, עכשיו ביו"ט משתמש בו, נמצא כאילו היום תיקנו. ואקשינן אי הכי אדם נמי נראה כמתקן עצמו, שאתמול היה טמא ועכשו נטהר וניתקן. ושנינן אדם נראה כמיקר, פירוש כיורד במים להצטנן בהן ולא להיתקן כו'.

[א] [עירובין סב.: וש"נ], [ב] [מוספ' פ"ב], [ג] [שבת כ. וש"נ], [ד] [שם נג:], [ה] [שבת קלח:], [ו] [אוכל בתרומה הטהו כפרטו אוכל], [ז] [עי' בכ"מ בהג"ה], [ח] [ועי' תוס' ר"ש כנ: ד"ה שמא] ובסוכה מב. ד"ה ויעבירנו ובמגילה ד: ד"ה ויעבירנה], [ט] [וע' תוס' מגילה ד' כא.], [י] [וע' תוס' שבת קיח. ד"ה הא' ותו' זמרים לד. ד"ה מקנחה],

גליון הש"ס

גמ' **נראה במיקר.** עיין יומות דף מ"ו ע"ב תוס' ד"ה תקוני גברא:

מוסף רש"י

ויעבירנו ארבע אמות ברשות הרבים. הוא הדין דמלי למימר ויוציא מרה"י לרה"ר, אלא שבריוב מקומות ועניינים אמריגן יש לחוש להעברה ד"ל ואין לחוש להוצאה, כגון אם היה מונח בכרמלית או בקרפף או בגינה דאין כאן איסור הוצאה דאורייתא ויש כאן איסור העברה ברה"ר, או הגביהו על מנת ליטלו ולא להוציאו ומנלן להוציאו פטור משום הוצאה, אם לא עמד לפוש בינתים כדאמרינן במסכת שבת (סוכה מג.). **כהנים זריזין הם.** שכולם היו בני תורה וחכלים ומזכרים (שבת כ.) בקיאים הם בכל, דכתיב בהן (דברים לג) יורו משפטיך ליעקב (שם קיד:) או: דכיון דנכנס לעבודה ביחוש שלמדוהו הלכות קודש (שרובין קג.). **אדם נראה כמיקר.** ואין נראה כמתקן עצמו (שבת נז.).

מוסף תוספות

א. [ח]כיון דאיכא מחיצות לא שכיח דמשתלי. רשב"ם. ב. לעשותו, כגון במצות שופר ולולב וכן כלי להטבילו לצורך שמחת יו"ט. תר"פ. ג. שנטמאו באב הטומאה דמתוך שמצוה עליו לטהרן הרי הוא בהול לקיים מצוה ואינו זכור. רשב"ם. ד. שנטמאו אין בטהרתן מצוה לאחר שיטמאו. הלמ"ש. וע"ע בשיטה ד"ה ואם אתה. ה. בכלי דכהן דרוב אכילתו בתרומה. רשב"ם. ו. וכדאמרינן בזבחים פרק דם חטאת (צ"ד ב'). רשב"ם. ז. [ד]אין שרייה זו דרך נקיון ולבון וגם אינו מתכוין לנקות ולהסיר טנוף על ידי המים ופעמים שמלכלך בכך. רשב"ם. ויותר מתלכלכים בגדים כשנכנסה בנהר לבושה ממה שמתכבסין. תוס' זמרים לד. ד"ה מקנחה.

רבינו חננאל

אמר רבה אפילו מי שיש לו בור בחצרו, גזרינן שלא יטבילן לכליו בחצרו, גזרה שמא יטלם בחצר אחרת מי שאין לו בור בחצרו [ו]יעבירם ברה"ר, וגזרינן נמי יו"ט להטביל הכלים אטו שבת. ומתמהינן ומי גזרינן והתנן ושוין שמשיקין את המים. **פירוש משקעין כלי אבן זה שיש בתוכו מים מתוקים שנטמאו, משקעין אותן במקוה הכלי** כולו, ובלבד שלא יצופו (מן) [מי] המקוה על הכלי, אלא יהיה משוקע במלאו בכלי אבן לטהר אותן המים. **אבל לא**

לו א מיי' פ"ד מהל' י"ט הל' יח [וש"ע ס"ח סי' שכג סעי' ז בהג"ה]:

לו ב מיי' שם הל' יח:

לח ג ד מיי' שם הל' יח [וס"ל מהל' מקוואות הל' ז טוש"ע י"ד סי' קלח סעי' מו]:

לט ה מיי' פ"ד מהל' י"ט הל' יח:

רבינו חננאל (המשך)

מטבילין, שיצופו המים ויעלו למעלה מן הכלי, כדי שיהא הכלי ומימיו משוקעין במים, אלא הכלי כולו צריך להיות משוקע במים, ויהיו המים הטמאים שבתוך הכלי משיקין עם מי המקוה. ואי גזרינן גגזור השקה אטו הטבלה, ונאמר הרואה שמשיקן יטביל. ודחינן טומאת המים היפין בזמן שאין לו זולתם מיהור זהיר בהו, וטומאתם מלתא דלא שכיחא היא, ומלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן. ולמה בכלי אבן, משום דלא מקבלי טומאה, דבקי"ל כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה לא מקבלי טומאה, ופירשנוה בתחילת יומא. ומותבינן עליה **מדלין בדלי טמא.** [כמו] וגם דלה [דלה] לגו. כלומר ממלאין בו מים מן הבור והוא טהור מאליו, כלומר אמאי לא גזרינן דלמא אתי לאטבוליהו. ודחינן מתוך שלא הותרה לו אלא ע"י מילוי, זכור הוא שאסור להטבילו ולא אתי לאטבוליה. וכן כלי שנטמא ביו"ט מטבילין אותו ביו"ט, ולא גזרינן דלמא אתי לאטבוליו כלי שנטמא מעיו"ט, מאי טעמא ביו"ט מזהר זהירי אינשי בכלים שלהן, וטומאת הכלים ביו"ט מלתא דלא שכיחא היא דהא זהירי בה, וכל מלתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן. ומותבינן עליה **כלי שנטמא באב הטומאה כו'.** ושנינן וולד הטומאה לא משכחת לה דצריך טבילה לטהוריה שלא יטמא אלא גבי כהנים דאכלי תרומה, ושני עושה שלישי, והן זריזין ולא אתי לאטבוליי כלים שנטמאו באב הטומאה, אבל וולד הטומאה אינו מטמא, דאין שני עושה שלישי בחולין, ואי משתמשי בכלי שנגע בוולד הטומאה [ט] שרי ליה דהא לא מטמא, דבקי"ל אין שני עושה שלישי בחולין. וכן נדה שאין לה בגדים ללבוש, מערמת ביו"ט וטובלת בבגדיה, ונמצאו בגדיה מיטהרין עמה. משנינן בה מתוך שלא היתרתה לה להטביל כליה אלא ע"י מלבוש זכורה היא, ולא אתיא לאטבוליי בגדיה בפני עצמן. **ורב יוסף אמר,** מתני' גזירה משום סחיטה כו', ופשוטה היא. **רב ביבי אמר גזירה שמא ישהא.** פירוש כל כלים שנטמאו לו יאמר הנה ביו"ט שאין אני עושה מלאכה נטבלים, עכשיו טורוד אני במלאכתי, פירוש אתמול לא היה יכול להשתמש בו, עכשיו ביו"ט משתמש בו, נמצא כאילו היום תיקנו. ואקשינן אי הכי אדם נמי נראה כמתקן עצמו, שאתמול היה טמא ועכשו נטהר וניתקן. ושנינן אדם נראה כמיקר, פירוש כיורד במים להצטנן בהן ולא להיתקן כו'.

ט) תרומה שרינן ליה לאטבוליי ביו"ט דהא כו' כ"ל.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הדר ביה רבא מההיא. פי' מההיא שנויא דקא משני כאן קודם כו' לא ס"ד דאמר כל חייבי טבילות כו' ותימה מנא ליה דרבא הדר ביה מההיא שנויא לעולם אימא לך דהדר משנויא דהואיל דמאי מזקיקו לההוא טעמא דהואיל דקמשני מתני' משום דגרמה כמתקן ואימא דהדר ביה מההיא שנויא דהואיל והדר ביה נמי מההיא שנויא דהואיל והא דכליס אסורים מההיא טעמא דשנויי אמורמי דלעיל משום שמא יעבירנו או ישהא או יסחוט וי"ל דסמי מדא מקמי מרתי ההיא שנויא דהכא כאן קודם טבילה מקמי מרתי שנויי דמשני משום מתקן כלי והואיל ולא נהירא מדא דהא בהא תליא דהא מה דמשני רבא הואיל ושבת כו' היה כולו להעמיד שנויא משום דגרמה כמתקן ועוד דהיה לו לפרש האי מקמי מרתי לכך גרמה לי דקיס ליה לגמרא דלא היה יכול לעקור מפני שגרמה כמתקן כיון דמתרץ ליה עלה דמתני' אבל היה סבור לעקור שנויא דהואיל ומהא נמי מייתי ראיה דאין יכול לעקור [וע"ע תוס' שבת קיח. ד"ה לא]:

כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בתשעה באב בין ביום הכפורים. היינו דוקא להני שטובלין טבילת מצוה בזמנה אבל השתא שכל טבילות שנשתיו טובלות היינו טבילה שלא בזמנה דהן סופרות ז' נקיים מספק שהן זבות אינן טובלות בט' באב וביום"כ ומיהו יש לחלק כדאמר ביומא (דף פח.) נדות ויולדות טבילתן בלילה זכין וזבות טבילתן ביום בעל קרי טובל והולך עד המנחה כדי שיתפלל תפלת המנחה בטהרה אבל לאחר המנחה לא יטבול ומפרש התם טעמא דאי משום תפלת נעילה היה יכול להמתין עד הלילה ויטבול ויתפלל תפלת נעילה בלילה ואמאי אינו טובל ביום כדי שתהא הטבילה בזמנה אלמא ס"מ דקסבר ההוא תנא דטבילה בזמנה לאו מצוה היא ואפילו הכי שריא ביום"כ[א] ומיהו בתשעה באב אין טובלין כו' חגיגה בן אנטיגנוס דאמר [ב] כדאי בית אלהינו לאבד טבילה אחת בשנה וקאמר עלה בירושלמי הורה ר' לוי כר' חגיגה בן אנטיגנוס ולית הלכתא כהך משנה דקאמר כל חייבי טבילות וכו' ועוד אומר ר"י דבזמן הזה אין טובלין לא ביום"כ ולא בט' באב דדוקא הס שהיו עוסקין בטהרות היה צריך לטבול מיד [ג] כדי שלא יטמאו הטהרות אבל השתא דהטבילה אינה באה אלא לטהרה לבעלה [ד] יכולה היא לרחוץ ולחוף ערב יום"כ כדי שתסרוק שערה וחופפת מעט למולאי יום הכפורים משום דצריך חפיפה סמוך לטבילה וכן בט' באב דהא אפי' תעבול ביום הכפורים וכו' באב אסורה [ה] לבעלה:

ו) ושוין שמשיקין המים בכלי אבן לטהרן. אבל לא בכלי עץ לפי שהוא מקבל טומאה מן המשקין ומגלה שהוא מטביל כלי וא"ת אמאי אין מטבילין אותו הא איכא תרתי לטיבותא חדא דנטמא בי"ט ועוד דלא נטמא כי אם בולד הטומאה וכולי עלמא מודים דמטבילין לכל הפירושים לבעל ולמאן דמוקי מתניתין בשבת וכרבנן ניחא אבל למאן דמוקי לה בי"ט וכו' קשיא וי"ל דמ"מ אין לגרוס הטומאה בכלי בידים כדי שיטבילנו דדוקא כשנטמא כבר בולד הטומאה הוא דמטבילין אותו אבל אסור לטמאותו על מנת להטבילו בי"ט[ד]: **אין מטבילין את הכלי על גבי מימיו לטהרו ואין משיקין וכו'.** הכי גריס רש"י הטבלה קודם השקה בין בדברי רבי בין בדברי חכמים ובספרים היה כתוב אפכא קודם הטבלה והכל אחד אלא שגרסת הספרים גרס רישא בשבת וסיפא בי"ט ולגירסת רש"י רישא בי"ט וסיפא בשבת ועל פי התוספתא הגיה רש"י הגירסא ולפי מה שכתוב בספרים השקה קודם הטבלה לא תוכל לפרש רישא בי"ט וסיפא בשבת אלא אם כן תפרש שאמתניתין קאי דקתני משיקין אבל לא מטבילין ושבוש הוא כדפירש רש"י: אמר

בשרב ורוחץ אפילו במי משרה תינח בימות החמה בימות הגשמים מאי איכא למימר אמר רב נחמן בר יצחק פעמים שאדם בא מן השדה מלוכלך בטיט ובצואה ורוחץ אפילו בימות הגשמים תינח בשבת ביוה"כ מאי איכא למימר אמר רבא מי איכא מידי דבשבת שרי וביוה"כ אסור אלא הואיל ובשבת שרי ביוה"כ נמי שרי ומי אית ליה לרבא הואיל [ו]והתנן החושש בשיניו [א]לא יגמע בהן את החומץ אבל מטבל הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא ורמינן עלה [ב]לא יגמע ופולט אבל מגמע ובולע ואמר אביי [ב]כי תנן נמי מתני' מגמע ופולט תנן ורבא אמר אפי' תימא מגמע ובולע ולא קשיא כאן קודם טבול כאן לאחר טבול ואם איתא נימא הואיל וקודם טבול שרי לאחר טבול נמי שרי הדר ביה רבא מההיא וממאי דמההיא הדר ביה דלמא מהא הדר ביה לא סלקא דעתך [ג]דתניא [ג]כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בתשעה באב בין ביוה"כ: ושוין שמשיקין את המים בכלי אבן וכו': מאי אבל לא מטבילין אמר שמואל אין מטבילין את הכלי על גב מימיו לטהרו ביום טוב מני מתניתין לא רבי ולא רבנן דתניא [ד]אין מטבילין את הכלי על גב מימיו לטהרו ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן דברי רבי וחכמים אומרים [ד]מטבילין כלי על גב מימיו לטהרו ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרן מני אי רבי קשיא השקה אי רבנן קשיא הטבלה [ה]איבעית אימא רבי איבעית אימא רבנן אי בעית אימא רבי רישא דברייתא ביום טוב וסיפא בשבת וכולה מתניתין ביו"ט ואיבעית

בשבת. חוס': מי המשרה. שטורין הפשתן בהן: ביום הכפורים. שאסור בהרחיצה משום ענוי ומותר בטבילת מצוה כדלקמן: מאי איכא למימר. הא ודאי מוכחא מלתא דלטבילה מתכוין ולא כמיקר: מי איכא מידי. דמלאכה דבשבת שרי ואיכא איסור דרבנן משום דדמיא למלאכה: וביום הכפורים אסור. משום מלאכה כי הא דבעית למסרי עליה משום דגרמה כמתקן: ליון דבשבת. דממירא במלאכה שרי משום טעמא דמיקר: ביום הכפורים נמי שרי. ואע"ג דלא גרמה כמיקר שלא תמיר לענין מלאכה ביום הכפורים משבת: ומי איכא ליה הואיל. בתיקורי שבת כה"ג משום דשרי בהא לא תשרי[ו] בהא: לא יגמע בהן את החומץ. לרפואה דכל רפואה בשבת גזור בה רבנן משום שחיקת סממנין שהיא אב מלאכה עוקין: אבל מטבל הוא. כו מאכלו כדרכו: לא יגמע ופולט. דמוכחא מלתא דלרפואה עביד: ואמר אביי גרסינן: ורבא אמר גרסינן: קודם טבול. קודם אכילה מגמע ובולע דלא מוכחא מלתא דלרפואה דסברי חומץ אהני ליה למיכל: לאחר טבול. לאחר אכילה וטבל מאכלו בחומץ דמוכחא מלתא דלאו חומץ בעי למטעם אלא משום רפואה ואמאי הרי קודם אכילת שבת היה מותר ובחלי שבת אתה אוסרו ובחלי שבת אתה מתירו: נימא הואיל. וקודם אכילה שרי דגרמה כחפץ בבליעת חומץ לאחר אכילה נמי שרי שאין חלוק בשיעור[ו] אל שבת: הדר ביה רבא מההיא. דחומץ ושנייה כאביי ואם זו דטבילה לאית ליה הואיל אמר לאחר חזרה: דלמא מהא. דטבילה ביום"כ הדר ביה ואל חומץ אמר באחרונה: לא ס"ד. למיסר טבילה ביום"כ: בין בתשעה באב בין ביום הכפורים. ואע"פ שאסורין בהרחיצה: אין מטבילין כלי. הלרך טבילה על גב השקת מימיו לטהרו: הכי גרסינן דתניא אין מטבילין את הכלי על גבי מימיו לטהרו ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן דברי רבי וחכמים אומרים מטבילין כלי על גב מימיו לטהרו ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרן מני אי רבי קשיא השקה אי רבנן קשיא הטבלה אי בעית אימא רבי אי בעית אימא רבנן דתניא בי"ט ואי בעית אימא רבנן וכולה מתני' בשבת. וה"פ אי רבי קשיא השקה דרבי אסר ומתני' תנן משיקין אי רבנן קשיא הטבלה דאיהו סבר להטבילו ומתני' תנאי אין מטבילין ומשני רישא דמתניתא רישא דמלתא דרבי דאיירי בהטבלה לאוסרה הא השקה איירי בי"ט וסיפא דמלתיה דאסר אף השקה איירי בשבת וכן רבנן נמי ריש"א איירי בי"ט וסיפא איירי בשבת והכי קאמר מטבילין כלי על גב מימיו לטהרו בי"ט וכל שכן דמשיקין ומשיקין את המים בכלי אבן בשבת השקה אין הטבלה לא ומתוספתא דבילה[ח] ודשבת[ט] בהדיא תני בה הכי אין מטבילין את הכלי על גבי מימיו לטהרו בי"ט ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן בשבת דברי רבי וחכמים אומרי' כו' והשתא דברייתא מתוקמא הכי אי בעית אימא מתני' רבנן היא וכולה מתני' בשבת הלכך הטבלה אסירא והשקה שריא כרבנן דאמרי משיקין את המים בכלי אבן לטהרן בשבת השקה היא דשריא הא הטבלת כלים אסירא ואי

מ) א ב מיי' פכ"ח מהל' שבת הל' כד סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי' שכח סעיף לב:
מא ג מיי' פ"ג מהל' שביתת עשור הלכה ג טוש"ע א"ח סי' תקנד סעיף ח:
מב ד מיי' פ"ד מהלכות י"ט הל' ח:

רבינו חננאל

ואקשינן התינח בשבת, דאיכא למימר מצטנן הוא, דרחיצה בשבת שריא, אלא יוה"כ שאסור ברחיצה מאי איכא למימר, דליכא למימר נראה כמיקר, למה טובל, והא נראה כמתקן עצמו. ומשני רבא הואיל ובשבת שרי ביוה"כ נמי שרי, דליכא מידי דבשבת שרי וביוה"כ אסור. ומקשינן ומי אית ליה (לרבה) [לרבא] הואיל, והתנן החושש בשניו לא יגמע בהן חומץ, אבל מטבל כדרכו ואם נתרפא נתרפא. ורמינן עליה והתניא אינו מגמע ופולט אבל מגמע ובולע. ואמר רבא לא קשיא, דאוקמה למתניתין לא יגמע ובלע לאחר טיבול, ומתניתא דקתני מגמע ובולע (לאחר) [קודם] טיבול, ואם איתא דאית ליה (לרבה) [לרבא] הואיל לימא הואיל מקודם טבילה שרי, לאחר טבילה נמי שרי, אלא ודאי לית ליה הואיל. ופרקינן הדר ביה רבא לגבי אביי [מההיא] והודה דמתני' לא יגמע ויפלוט היא, מהא דתניא כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בתשעה באב בין ביוה"כ, ש"מ דטובלין ביוה"כ. ומפורש בפרק שמנה שרצים. ירושלמי תני כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בט' באב בין ביוה"כ. א"ר חגינא סגן הכהנים כדיי הוא בית אלהינו לאבד עליו הכהנים טבילה אחת. דרש ר' לוי בר' חגינא סגן הכהנים ואדם בשבת, שכן אדם טובל לקריני בשבת. ושוין שמשיקין את המים בכלי אבן, דוקא של אבן שאינו מקבל טומאה, אלא לטהר המים בלבד משיקין, אבל לא מטבילין את הכלים ע"ג מימיהן לטהרם. ואמרינן מתניתין לא ר' היא ולא רבנן. ופרקינן איבעית אימא ר' היא וכולה מתניתין ביו"ט היא שנריה שמשיקין, אבל לא משיקין אותן בשבת, ואע"פ שמשיקין את המים ביו"ט לטהרן, אין מטבילין כלים ע"ג מימיהן לטהרן אפילו ביו"ט, וכן דברי ר' מפורשים בלשון הזה בברייתא. אמע"א רבנן היא וכולה מתניתין בשבת, והכי קתני ושוין שמשיקין את המים בכלי לטהרן בשבת, אבל לא מטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרן בשבת, אבל ביו"ט מטבילין אפילו כלי ע"ג מימיו לטהרן ביו"ט.

מוסף רש"י

לא יגמע בהן את החומץ. בשבת, דכל רפואה אסרו חכמים לעשותה בשבת היכא דליכא סכנה, משום שחיקת סממנין דמסכת שבת (ע"ז כח.). אבל מטבל הוא בדרכו. מאכלו ופתו בחומץ (שבת קיא.). לא יגמע ופולט. דמוכח דלרפואה היא (שם). כאן קודם טבול. לפני אכילה מיהר, שדרכו היה לטבול בחומץ בכל יום והרוחה אומר זהו מיטבול, ולאחר מיטבול אסור, הכל יודעין שכבר סעד וטבל כל צרכו (שם). נימא הואיל וקודם טבול שרי כו'. לאין לך שאסור למקלמו בשבת ומותר למקלמו (שם). הדר ביה רבא מההיא. דקודם מיטבול ומותר מתניתין בגמגמע ופולט כאביי, חו נאמרה תחילה והכל ביום (שם). דלמא מהא הדר ביה. וכבר בביום הכפורים אסור לטבול ולא אמרינן הואיל והיום אימתי בריאת (שם). כל חייבי טבילות. נדה ויולדת (תענית יג.).

מוסף תוספות

א. דאע"ג דאסור ברחיצה ואפילו להרוטיה אצבעו במים ה"מ שלא לצורך אלא לתענוג אבל לצורך מותר. רשב"ל שבת קיח. ד"ה כל חייבי. ב. [ש]הוי צריכים ביום תשעה באב להתעסק בטהרות. תוס' נדה סח. ד"ה הא דאפסר. ג. אפשר לה לחוף ולטבול במוצאי תשעה באב ואם אין לה פנאי לרחוץ ולחוף בלילה. שם. ד. ואם כשנטמא כבר שלא במתכוין ונטמא בולד הטומאה בזה אף בפ"ע מטבילין אותו. הרא"ש.

ח) שבת דף קיח. ע"ז דף כח., ב) [שבת שם], ג) שבת דף קיח. תענית דף יג. [יומא פח.], ד) [תוספתא פ"כ ותוספתא שבת פי"ז], ה) אבע"ז כי אבע"ז רבנן מתניתא ריש"א ביו"ט וסיפא בשבת אבע"ז בשבת ואבע"ז כי רבנן וכולה מתניתא בי"ט מ"ר וכו'. כל"ל וכן הרש"י. מהרש"ל, ו) בס"ל: תוס"ר, ז) בס"ל: בשנות, ח) [פ"ב], ט) [פי"ז], י) [תענית יג. ותוס' איתא ר"ח סנן הכהנים], כ) [וע"ע תוס' נדה סח. ד"ה הא דאפסר], ל) [ביטר זה שייך למעשה דלעיל ח: ולע"ק],

מצטנן בא"ח אין טובלין כו' חגיגה בן אנטיגנוס דאמר [ד] כדאי בית אלהינו לאבד טבילה אחת בשנה וקאמר עלה בירושלמי הורה ר' לוי כר' חגיגה בן אנטיגנוס ולית הלכתא כהך משנה דקאמר כל חייבי טבילות וכו' ועוד אומר ר"י דבזמן הזה אין טובלין לא ביום"כ ולא בט' באב דדוקא הס שהיו עוסקין בטהרות היה צריך לטבול מיד [ב] כדי שלא יטמאו הטהרות אבל השתא דהטבילה אינה באה אלא לטהרה לבעלה [ג] יכולה היא לרחוץ ולחוף ערב יום"כ כדי שתסרוק שערה וחופפת מעט למולאי יום הכפורים משום דצריך חפיפה סמוך לטבילה וכן בט' באב דהא אפי' תעבול ביום הכפורים וכו' באב אסורה [ה] לבעלה:

ו) ושוין שמשיקין המים בכלי אבן לטהרן. אבל לא בכלי עץ לפי שהוא מקבל טומאה מן המשקין ומגלה שהוא מטביל כלי וא"ת אמאי אין מטבילין אותו הא איכא תרתי לטיבותא חדא דנטמא בי"ט ועוד דלא נטמא כי אם בולד הטומאה וכולי עלמא מודים דמטבילין לכל הפירושים לבעל ולמאן דמוקי מתניתין בשבת וכרבנן ניחא אבל למאן דמוקי לה בי"ט וכו' קשיא וי"ל דמ"מ אין לגרוס הטומאה בכלי בידים כדי שיטבילנו דדוקא כשנטמא כבר בולד הטומאה הוא דמטבילין אותו אבל אסור לטמאותו על מנת להטבילו בי"ט[ד]: **אין מטבילין את הכלי על גבי מימיו לטהרו ואין משיקין וכו'.** הכי גריס רש"י הטבלה קודם השקה בין בדברי רבי בין בדברי חכמים ובספרים היה כתוב אפכא קודם הטבלה והכל אחד אלא שגרסת הספרים גרס ריש"א בשבת וסיפא בי"ט ולגירסת רש"י ריש"א בי"ט וסיפא בשבת ועל פי התוספתא הגיה רש"י הגירסא ולפי מה שכתוב בספרים השקה קודם הטבלה לא תוכל לפרש ריש"א בי"ט וסיפא בשבת אלא אם כן תפרש שאמתניתין קאי דקתני משיקין אבל לא מטבילין ושבוש הוא כדפירש רש"י: אמר

פירוש ומשיקין, מלשון ותשק ידי לפי, וכן והשיקו היקבים.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואיבעית אימא רבנן וכולה מתניתין בשבת: תנו רבנן כלי שנטמא מערב יום טוב אין מטבילין אותו בין השמשות רבי שמעון שזורי אומר אף בחול אין מטבילין אותו מפני שצריך הערב שמש ותנא קמא לא בעי הערב שמש אמר רבא אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקא אמרי [6]במחשבתו נכרת מתוך מעשיו קמפלגי והיכי דמי כגון דנקיט מנא בידיה ורהיט ואזיל בין השמשות לאטבוליה מר סבר האי דקא רהיט ואזיל מידע ידע דבעי הערב שמש ומר סבר מחמת מלאכתו הוא דקרהיט ואמינא להו אנא במחשבתו נכרת מתוך מעשיו דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי כגון דאיטמי בפחות מכעדשה ואתא לקמיה דרבנן לשיולי בפחות מכעדשה איטמי אי לא מר סבר מדהא לא גמיר הערב שמש נמי לא גמיר ומר סבר הא הוא דלא גמיר הא הערב שמש גמיר: ומטבילין מגב לגב: [7]תנו רבנן כיצד מגב לגב הרוצה לעשות גתו על גב [8]כדו וכדו על גב גתו עושה כיצד מחבורה לחבורה היה אוכל בחבורה זו ורוצה לאכול בחבורה אחרת הרשות בידו: **מתני'** [7]ב"ש אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן אבל לא עולות ובית הלל אומרים [9]מביאין שלמים ועולות [10]וסומכין עליהן: **גמ'** אמר עולא מחלוקת בשלמי חגיגה לסמוך ועולת ראייה ליקרב דבית שמאי סברי [1]וחגותם אותו חג לה' חגיגה אין עולת ראייה לא וב"ה סברי לה' [2]כל דלה' [3]אבל נדרים ונדבות דברי הכל אין קריבין ביו"ט וכן אמר רב אדא בר אהבה [11]נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט מתיבי אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על עולה שאינה של יו"ט שאינה קרבה ביום טוב ועל שלמים שהן של יום טוב שקריבין ביו"ט על מה נחלקו על עולה שהיא של יום טוב ועל שלמים שאינן של יו"ט שבית שמאי אומרים לא יביא ובית הלל אומרים יביא תריץ ואימא הכי אמר ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על עולה ושלמים שאינן של יו"ט שאין קריבין ביום טוב ועל שלמים שהן של יום טוב שקריבין ביו"ט על מה נחלקו על עולה שהיא של יו"ט שבית שמאי אומרים לא יביא ובית הלל אומרים יביא [12]רב יוסף אמר תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתני' שלמים הבאים מחמת יו"ט ביום טוב בית שמאי אומרים סומך עליהן מערב יו"ט ושוחטן ביו"ט ובית הלל אומרים סומך עליהן ביום טוב ושוחטן ביום טוב אבל

אמר עולא מחלוקת כו'. וא"ת לב"ש למה להו למימר טעמא משום וחגותם הא קאמרינן לקמן משום לכם ולא לגבוה וי"ל משום דלא תטעה לומר לה' כל דלה'[a] ומ"מ קשיא לב"ה למה להו למימר כל דלה' מיפוק ליה משום דאית להו לב"ה מתוך וכו' והוי שפיר לורך קלת משום שלא יאמרו שלחן שלך מלא ושל רבך ריקן כדפרישית לעיל פ"ק (ד' יב. סד"ה ה"ג) וי"ל משום שלא תטעה לומר וחגותם חג מגיהה אין עולה לא: רבי

מגג א מיי' פ"א מהל' מגיגה הל' ח:
מגד ב מיי' שם הל' ט:
מה ג מיי' שם הלכה מ והלכה י:

רבינו חננאל (המשך)

ולפיכך ממהר. ואמר להו רבא במחשבתו ניכרת מתוך מעשיו דברי הכל, ולאו כלום הוא, והכא בכלי שנגע בו כעדשה מן השרץ, ואינו יודע אם כעדשה מטמא אי אינו מטמא, ובא לשאל מן החכמים ואמרו לו טמא, דקי"ל שכן החומט תחלת בריותו בכעדשה, [6] וחזינן ליה להאי גברא דאזיל לאטבולי לההוא מנא דאיטמי בכעדשה מן השרץ שאינו מפורש בתורה הוא שנסתפק לו, אבל הערב שמש שכתב בפירוש בתורה ובא השמש וטהר מידע ידע ליה. ור"ש שזורי סבר מדהא לא ידע הא נמי לא ידע. ומטבילין מגב לגב ומחבורה לחבורה. ירושלמי כיצד מטבילין מגב לגב, רצה לעשות עיסתו על גב גתו, או גתו ע"ג עיסתו, מטביל את כליו. [כיצד] מחבורה לחבורה, היה אוכל בחבורה זו [7] [תרומה] וביקש עוד לאכול בחבורה אחרת שלמים וכיוצא בהן הרשות בידו. והני מילי ביו"ט, אבל [8] (בחול) [בשבת] לא, כדתנן הטובל לתרומה והוחזק לתרומה אסור לקודש. כיוצא גתו וכדו אחד מהן תרומה והשני קודש עושה ב"ש זו ע"ג זו. **מתני' בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן אבל לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים** כו'. אמר עולא מחלוקת בשלמי חגיגה לסמוך, דבית שמאי אומרים מביאין חגיגה ואין סומכין עליה, ועולת ראייה אין מקריבין כל עיקר ביו"ט. ובית הלל אומרים מביאין שלמים וסומכין, ומקריבין עולת ראייה דכתיב לא יראו פני ריקם, אבל נדרים ונדבות דברי הכל אין קריבין ביו"ט. ירושלמי **בית שמאי אומרים הותרה** סמיכה שלא כדרכה, ובית הלל אומרים לא הותרה, איזו היא שלא כדרכה מאתמול. א"ר זעירא הכל מודים באשם מצורע שסמך עליו מאתמול שלא יצא, שלמי נדבה שסמך עליהן מאתמול יצא, מה פליגי בשלמי חגיגה, ב"ש עבדי לה כשלמי נדבה, וב"ה עבדי לה כאשם מצורע. אוקמה רב יוסף הא דתנינן נדרים [ונדבות] אין קרבין ביו"ט, תנאי היא, ר"ש בן אלעזר תני שלמים שאינן של י"ט, בית שמאי אומרים לא יביא ובית הלל אומרים יביא, והאי תנא תני שלמים הבאין מערב יו"ט בית שמאי אומרים סומך עליהן מערב יו"ט ושוחטן ביו"ט, ובית הלל אומרים סומך עליהן ביום טוב ושוחטן ביו"ט, אבל נדרים ונדבות דברי הכל אין קריבין ביו"ט.

ומאי בעית אימא רבי קתני לה וכולה מתני' בי"ט כדאמרינן אין מטבילין את הכלי על גב מימיו לטהרו בי"ט הטבלה הוא דלא הא השקה בכלי אבן שפיר דמי. ובספרים שלנו נחלפה ריש"א לפיפא וסיפא לריש"א דכתיב בהו בריש"א אין משיקין ואהדר אין מטבילין ועל כן רוב התלמידים שנו בפירושה של סוגיא זו ואין אדם יכול ליישבה על כנה וגורסין מפני דוחק ומתני' ריש"א בי"ט וסיפא בשבת ומפרשינן ריש"א דקתני משיקים בי"ט קאמר ותנא השקה והוא הדין להטבלה וסיפא דקתני אבל לא מטבילין איירי בשבת ותנא הטבלה והוא הדין להשקה ואין רואי לפרש כן לדלדקי דבי רב דל"ב ליתני קילתא ושמעינן ממילתא לשמעינן הטבלה דמותרת בי"ט ואגא אמינא דכל שכן השקה אבל השתא דאשמעינן משיקין אינה למימר דוקא קתני אבל הטבלה לא וכן לענין שבת דאשמעינן אבל לא מטבילין אי הוא הדין להשקה סבירא ליה הוה ליה לאשמועינן אין משיקין אינה למימר כל שכן דאין מטבילין אבל השתא דאשמעינן אין מטבילין אינה למימר הא השקה שרי וסייג לדברי ספר התוספתא דכך מלינו בו במסכת שבת[a] ובמסכת ביצה[a]: **אין מטבילין אותו בין השמשות.** מפני שהוא ספק לילה ומלגא מטביל בי"ט: **אף בחול.** אם אנו רואין אדם המטביל כלי בין השמשות אנו צריכין להחזירו ולממות בידו מפני שצריך הערב שמש וזה המטביל כלי בלילה ודאי דעתו להשתמש בו מיד ולא להמתין הערב שמש דלמחר: **ותנא קמא לא בעי כו'.** בתמיה: **אשכחתינהו לרבנן דבי רב.** לתלמידים שבבית המדרש: **מעשיו.** דקא רהיט במרולה: **מידע ידע דבעי הערב שמש.** והיינו דרהיט כסבור להספיק קודם יציאת היום וכשירואה שלא יספיק הואיל ובא למקום גומר טבילתו וממתין מלהשתמש בו עד שיעריב שמשו למחר הלכך בין השמשות די"ט אסור משום דמטביל בי"ט שלא לצורך אבל בחול לא מחזין ביה דמחשבתו ניכרת שהערב שמשו הוא מתכוין מתוך מעשיו של מרולתו: **דקולי עלמא לא פליגי.** דודאי ניכרת בחיים דעלמא והאי גברא דאפליג ביה רבי שמעון שזורי ואמר דלא אמרינן ביה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו: **כגון דאיטמי ליה.** מנא אחריינא בפחות מכעדשה מן השרץ ואתא לשיולי וכו': **הא הוא דלא גמיר.** דלא כתיב בהדיא בכעדשה אבל הערב שמש דבהדיא כתיב מגמר גמיר ובכהן עסקינן דמשתמש בו תרומה: **הרולה לעשות גתו על גב כדו.** מי שהיו כליו טמאין והטבילן לדעת לריכת זיתים ומגלך לעשות גתו: **עושה.** גתו על גב טבילה זו שהטביל בשם כדו וא"ל לחזור ולהטבילו בשם גת והיא טבילה שניה הבא להתמיר על עצמו ולהטבילו קתני מתני' שהוא מטביל בי"ט שאין כאן תקון כלי ואינה טבילה שהרי אינה צריכה: **בחבורה זו.** על פסחו והיה טמא או כליו טמאין וטבל לדעת כן: **הרשות בידו.** וא"ל לחזור ולטבול וקאמרה מתני' דאם בא להתמיר ולהטבילו כליו בשם חבורה האחרת מטביל ביום טוב: **מתני' מביאין שלמים.** בי"ט לפי שיש בהן אכילת אדם: **ואין סומכין עליהן.** שהסמיכה אסורה משום שבות שבכל כמו היה סומך והוי ליה משתמש בבעלי חיים ותנן אין רוכבין על גבי בהמה (לקמן דף לו:): **אבל לא עולות.** אין מביאין עולות חוץ מתמידין ומוספין שהן קרבן לבור וזמנן קבוע אבל עולת יחיד לא יביא לפי שאין בה אכילת הדיוט וכתיב (שמות יב) **יעשה לכם** ולא לגבוה: **גמ' מחלוקת בשלמי חגיגה לסמוך ועולת ראייה ליקרב.** מתני' דמודו תרוייהו בשלמים להביא ולא אפלוג בהו אלא בסמיכתן בשלמי חגיגה מודו ב"ש בהבאתן מפני שהן חובת היום כדאמרינן בחגיגה (דף ט.) מוחגותם אותו חג[b] ועולה שנחלקו אף בהבאתן בעולת ראייה נחלקו והיא הוא דקא שרו ב"ה מפני שהיא של יום טוב דנפקא לן מולא ירלו פני ריקם (שמות כג): **אבל נדרים ונדבות.** הואיל ואין זמנן היום כלל דברי הכל אין קריבין ואפי' שלמים וכ"ש עולות דיכול להביאן לאחר זמן ואף על גב דחגיגה ורלייה יש להן תשלומין כל שבעה שרו בה שמא יאנס ולא יקריבנה בשאר הימים ותנן עבר הרגל ולא חג אינו חייב בחחריותו והכי מפרש בברייתא לקמן[c] דמשום הא טעמא שרו לה: **שאינה של יום טוב.** כגון נדר ונדבה: **שאינה קרבה.** לאיש בה תרתי לאיסורא אין בה אכילת אדם ואפשר לאחר זמן: **ועל שלמים שהן של י"ט.** כגון חגיגה ושלמי שמחה: **שקרבין.** לאיכא תרתי להתירא אכילת אדם והן זמנן ברגל ואם יעבור הרגל בטל קרבנו: **ועל שלמים שאינן וכו'.** אלמא שלמים דנדרים ונדבות לבית הלל קרבין וקשיא לעולא: **תנאי שקלת מעלמא.** וכי לא משכחת תנא דאמר כעולא דתימא עולא כי הוה סבירא ליה דאיכטריכא לך לשנויה להך מתני' ולתרולה: **תנאי היא.** אשכחן תנא אחרינא דקאי כעולא: **מחמת יום טוב.** חגיגה ושמחה: אבל

מסורת הש"ס

a) [מולין יג.], b) [תוספתא' פ"ב], c) [בתוספתא' איתא כדו וכדו על גב גתו וכן איתא בעיבור ערך גב ע"ש]. d) מגיגה דף ז: ודף יח. מגילה דף ה., e) [לקמן כ:], f) סנהדרין לו. [לקמן כ: שבת קיד. פסחים נא. מנחות ק:], g) [פסחים מה: וש"נ], h) [פי"ז], i) [פ"כ], j) [ריקלא כג], k) [דף כ:],

תורה אור השלם

1. וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחִגּוּ אֹתוֹ:

ויקרא כג מא

מוסף רש"י

מביאין שלמים. ביו"ט שהן מאכל אדם ביו"ט וכתיב אך אשר יאכל לכל נפש (מגילה ה.) שיש בהם צורך מאכל הדיוט (חגיגה ז: יז.). ואין סומכין עליהן. שהסמיכה שבות היא דתנן (לקמן לו:) אלו הן משום שבות לא ירוכבין על גבי בהמה, ועל אלו שיקריבו ביו"ט יסמכו מאתמול, דלית להו לבית שמאי תכף לסמיכה שחיטה (מגילה ה.) אלא סומך עליהן מערב יו"ט ושוחטן ביו"ט (חגיגה יז.). אבל לא עולות. אין מביאין כלל דסבירא להו לב"ש לכם ולא לגבוה, חוץ מתמידין ומוספין שזמנן קבוע, וכל שזמנן קבוע כתיב בהו במועדו ואפילו בשבת וכל שכן ביו"ט (חגיגה ז:) אבל לא מביאין עולות בחותן שיכול להביא לאחר יו"ט (שם יז.). מביאין שלמים ועולות. ומה אי מקריב לכם, לכם ולא לגבוה (מגילה ה.). וסומכין עליהן. כיון דמותר להביאן לא גזרו שבות לבטל סמיכתן (חגיגה ז:). תנאי שקלת מעלמא. איכדת טולם שאין אתה מולא מגאים שנחלקו בכך, דמוקי הכי תלמי מתניתא חדא כמר וחדא כמר (שבת נג:).

מוסף תוספות

א. וריבה אפילו עולה הנוצרך חג למעט עולה. שיטה, ועיש"ש.

רבינו חננאל

ת"ר כלי שנטמא מערב יו"ט אין מטבילין אותו ביום טוב בין השמשות, ר' שמעון שזורי אומר אף בחול אסור מפני שצריך הערב שמש. ואמרו רבנן דבי רב במחשבתו ניכרת מתוך מעשיו פליגי, היכי דמי דנקיט מנא טמא בידיה בין השמשות ורהיט לאטבולי, דרבנן סברי מדרהיט ידע דבעי הערב שמש, כלומר לא יטהר הכלי הטמא אלא עד שיעריב עליו השמש בתר טבילה, ולפיכך רהיט לאטבוליה קודם ביאת השמש, ובחול שפיר דמי, ובימות טוב הוא דאסור שנמצא מתקן מנא ביום טוב לחול, כי בעת שיעריב השמש ונטהר חול הוא. ור' שמעון שזורי סבר האי דרהיט בין השמשות, לאו משום דידע דלא מיטהר אלא בהערב השמש, אלא משום דטרוד במלאכתו הוא

ב) ל"ל דמ"ק סבר דלפ"ד דחזינן ליה לחלי גברא דחזיל לשויולי לההוא מנא וכו' מן השרץ לי מיעמא לו לא הייטו משום שאינו מפורש. ג) כל"ל וכ"ה בה"ה בפ"ד מהל' יו"ט בשם רבינו ז"ל. ד) דבני רבינו אינו מובן לכאורה דהא ע"י טבילה שנית אפי' בחול שרי ועי' בערוך ערך גב ב'. (ואולי צ"ל להגיה "אבל בשבת לא").

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות